

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-50-35>

УДК 351:304

Лиска Павло Олександровичаспірант кафедри обліку та бізнес-консалтинг,
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-2783-3285>**Pavlo Lyska**

Simon Kuznets Kharkov National University of Economics

РОЗВИТОК ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ КОРПОРАТИВНОЮ СОЦІАЛЬНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ

DEVELOPMENT OF ACCOUNTING AND ANALYTICAL MANAGEMENT SUPPORT CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY

Анотація. Стаття присвячена дослідженню системи обліково-аналітичного забезпечення, її роль та значимість в управлінні корпоративної соціальної відповідальності. Під час роботи було проаналізовано поняття та структуру системи обліково-аналітичного забезпечення, взаємозв'язок з управлінням корпоративної соціальної відповідальності, сучасний стан та розвиток. Розглянуто способи, засоби, методи та механізми процесів обліково-аналітичного забезпечення. З'ясовано актуальний стан системи обліково-аналітичного забезпечення управління корпоративної соціальної відповідальності, визначені основні напрямки діяльності. Досліджено нові сфери розвитку в умовах глобальної діджиталізації суспільства та їх вплив на розвиток та роботу системи обліково-аналітичного забезпечення.

Ключові слова: система обліково-аналітичного забезпечення, корпоративна соціальна відповідальність, управління корпоративною соціальною відповідальністю, діджиталізація, цифрові технології.

Summary. The article is devoted to the study of the accounting and analytical support system, its role and significance in corporate social responsibility management. The author presents a variety of scientific approaches to defining the concept of accounting and analytical support system and, on their basis, derives a generalised concept of accounting and analytical support system. The research paper visualises the activities of the accounting and analytical support system for corporate social responsibility management. The author depicts and specifies the links between different areas of information data, their path and impact on the final management decision. The article analyses the concept and structure of the accounting and analytical support system, its relationship with corporate social responsibility management, and its current state and development. The ways, means, methods and mechanisms of accounting and analytical support processes are considered in the context of a separate study of the accounting system and the analysis system at the enterprise. The stages and methods, expected results of their application and functionality are highlighted. The basic requirements for the received accounting and analytical information are specified. The current state of the system of accounting and analytical support for corporate social responsibility management is clarified, and the main areas of activity are identified. The processes of global digitalisation of society in the field of accounting and analytical support, their impact on the development and operation of the accounting and analytical support system, creation of new conditions for development in accordance with modern scientific and technological progress are studied. The author explains the beginning of transformation processes in the system of accounting and analytical support for managing corporate social responsibility of an enterprise. The role and importance of efficiency and speed in processing various information data and the emergence of new sources of their receipt are determined.

Keywords: accounting and analytical support system, corporate social responsibility, corporate social responsibility management, digitalisation, digital technologies.

Постановка проблеми. На сьогодні Україна прагне стати повноправним членом Європейського Союзу та повноцінним економічним гравцем на світовому ринку товарів та послуг. У зв'язку з необхідністю створення конкурентних можливостей національних компаній та з огляду на низку негативних подій на території нашої

країни, для сучасного бізнесу виникає потреба у впровадженні корпоративної соціальної відповідальності як цілісного елемента системи компанії. Оскільки сама ідея корпоративної соціальної відповідальності набула актуальності та поширення серед усього бізнесу в Україні з 2020-го року (початок всесвітньої пандемії COVID-19), тому її

механізми застосування потребують додаткового дослідження для більш якісного та ефективного впровадження. Основну роль в її результативності відіграє саме обліково-аналітичне забезпечення управління.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивчення обліково-аналітичного забезпечення управління знайшло своє відображення у працях низки вчених. Г. Аніщенко та Т. Безродна займалися дослідженням обліково-аналітичним забезпеченням управління усім підприємством; О. Євстафьева, І. Кирилов та Н. Хахонова присвятили свої роботи детальному вивченню обліково-аналітичної системи та виведенню свого, авторського визначення даної дефініції; С. Барановська зосередила свою увагу на вивченні обліково-аналітичного забезпечення як фундаментальної складової управління компанією; О. Баянова сконцентрувалася на теоретичному дослідженні обліково-аналітичної системи управління; С. Василішин, І. Грабчук, І. Вигівська, О. Зеленина опрацювали сучасні ризики, які можливі або наявні в системі обліково-аналітичного забезпечення управління підприємством; А. Герасимович проаналізував нові інструменти для обліково-аналітичного забезпечення управління компанією; Т.А. Гоголь зосередив свою увагу на діяльності обліково-аналітичного забезпечення управління на прикладі малого бізнесу та інші.

Мета статті полягає у дослідженні розвитку системи обліково-аналітичного забезпечення управління корпоративної соціальної відповідальності як невід'ємної складової сучасного конкурентоспроможного підприємством в умовах глобальної діджиталізації суспільства та вивченню основних механізмів, методів та засобів діяльності системи обліково-аналітичного забезпечення інформаційними даними.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасний глобалізований світ перебуває в умовах постійного зближення. Постійна стандартизація, яка стосується правил національного і міжнародного обліку, звітності та аудиту, поширення концепції корпоративної соціальної відповідальності підприємства через призму сталого розвитку та її конкретизація у таких офіційних документах як Цілі сталого розвитку ООН, значно вплинули на структуру та вигляд сучасного підприємства. Корпоративна соціальна відповідальність компанії стає невід'ємною частиною у здійсненні підприємницької діяльності, оскільки суспільство (у тому числі й споживачі товарів чи послуг) та держава вимагають від бізнесу прозорості та звітності. Таким чином на підприємство покладається відповідальність за проміжні та кінцеві результати виробництва товарів або надання послуг, їх вплив на всі соціальні верстви та соціуму загалом [1].

Через призму таких вимог змінилося і класичне розуміння поняття «звітності» як джерела лише фінансово-економічної інформації компанії. Наразі, головним завданням звітування підприємства полягає у відображенні низки показників використання різноманітних капіталів: людських, фінансових, виробничих, соціальних, екологічних тощо.

З огляду на глобалізаційні процеси та українського Євроінтеграційного курсу, посилюються вимоги для діяльності підприємств. Щоб залишатися прибутковими, конкурентоспроможними та стійкими до кризових явищ на міжнародному ринку товарів та послуг, для компаній життєво необхідно здійснювати обліково-аналітичне забезпечення управління інформацією, необхідною для вираженості й повноти обґрунтування та прийняття будь-яких управлінських рішень. Адже саме висновки та дії керівництва структурних підрозділів або підприємства загалом прямо впливають на подальший розвиток компанії, її життєдіяльність та майбутнє.

Вітчизняними вченими на сьогодні не визначено єдиний зміст даного явища, що у свою чергу створює перешкоди для його конкретизації. На основі різноманітних наукових підходів та баченнях (наведені у таблиці 1) виникає підґрунтя для самостійного виведення авторського визначення дефініції «обліково-аналітичне забезпечення».

Так, аналізуючи наукові праці та використовуючи метод систематизації зазначених тлумачень, можна виокремити основну мету обліково-аналітичного забезпечення, а саме об'єднання в одне ціле низки облікових та аналітичних операцій, які створюють загальний процес та систему, що базується на єдиній методології ведення обліку та аналізу.

Отже, обліково-аналітичне забезпечення – це сукупність методів та засобів, завдяки яким формується необхідна інформація для цілей управління бізнес-структурами та несе в собі відображення галузевих особливостей, обсяг та рівень диверсифікованості фінансово-господарчої специфічної діяльності підприємства.

Обліково-аналітичне забезпечення має розгалужену та багатогранну ієрархічну систему. Її складність обумовлена необхідністю об'єднання в єдиному комплексі різних видів збору, обліку та аналізу інформації для подальшого забезпечення центру або центрів управління необхідними даними для прийняття управлінських рішень, подальшим контролем за їх виконанням та отриманими результатами. Власне отримана інформація збирається, систематизується та формується на принципах функціонального підходу та спрямована на задоволення зацікавлених внутрішніх та зовнішніх споживачів.

Основними елементами, з якими постійно взаємодіє система обліково-аналітичного забез-

Таблиця 1 – Підходи до визначення дефініції обліково-аналітичного забезпечення

Обліково-аналітичне забезпечення	
Автор	Визначення
Т. Безродна [2]	Гарантування здійснення процесу постачання обліково-аналітичної інформації в системі управління.
Р. Юзва [3]	Сукупність облікових і аналітичних процесів, об'єднаних у обліковоаналітичну систему та спрямованих на задоволення інформаційних потреб користувачів шляхом перетворення первинної інформації в узагальнюючу згідно з визначеними цілями, а також нормативноправовим, методичним, організаційним, програмним, математичним, технічним та ергономічним забезпеченнями.
Т. Камінська [4]	Систему збору, обробки, узагальнення, подання та аналізу фінансової інформації, забезпечення її кількості й якості для ведення господарської діяльності, зокрема, її управління.
О. Гудзинський [5]	Інтегрована система прийомів обліково-аналітичного забезпечення менеджменту шляхом здійснення специфічних внутрішньосистемних та загальносистемних функцій.
Г. Тітаренко та М. Корінько [6]	Система, що базується на даних бухгалтерського обліку, включаючи оперативні дані, й використовує для економічного аналізу статистичну, виробничу, довідкову та інші види інформації. Обліково-аналітична система, на їх думку, охоплює збір, опрацювання та оцінку всіх видів інформації, використовуваної для прийняття управлінських рішень на макро- і макрорівнях.
З. Гуцайлюк [7]	Призначення інформаційної бухгалтерської системи полягає у формуванні окремих інформаційних потоків для потреб управління виробничою й фінансово-господарською діяльністю господарюючих суб'єктів, або інформаційне забезпечення власників та інших замовників даних.
Т. Гоголь [8]	Система, що передбачає наявність сукупності елементів, взаємопов'язаних між собою в єдину цілісну; структурну організацію для досягнення мети забезпечення управління своєчасною інформацією; процес, що дає змогу визначити рух інформаційних потоків між працівниками управлінського апарату з метою задоволення їх інформаційних потреб; сукупність даних облікової і аналітичної інформації, що проходить процес реєстрації, обробки та узагальнення в системі бухгалтерського обліку з метою її надання користувачам.
К. Нагірська [9]	Інтегрована система стратегічного обліку і стратегічного аналізу, яка систематизує інформацію для обґрунтування бізнес-стратегії, координації напрямів стратегічного розвитку підприємства, системної оцінки ефективності реалізації оперативного-тактичних і стратегічних управлінських рішень.

Джерело: систематизовано автором на основі [2–9]

печення, є: інформаційні ресурси зовнішнього та внутрішнього середовища, господарські факти, які містять інформацію про діяльність компанії за минуле, сучасність і прогнозоване майбутнє, а також діяльність підприємства у сфері корпоративної соціальної відповідальності (КСВ).

Щодо системи обліково-аналітичного забезпечення, то варто зазначити, що різноманітність та складність взаємозв'язків між зазначеними елементами, співпраця з іншими відділами підприємства (наприклад, економічна служба, бухгалтерія, органи управління), а також варіативність взаємодій та напрямків діяльності можна візуалізувати як певне «дерево», «стовбуром» якого є кінцевий результат діяльності системи обліково-аналітичного забезпечення – виважене та цілісне управлінське рішення.

З огляду на це, я пропоную наступне визначення системи обліково-аналітичного забезпечення як багатоскладової, єдиної, сформованої підсистеми, яка збирає та обробляє різні дані і виробляє інформацію, тобто кінцевий продукт,

котра необхідна для прийняття управлінських рішень конкретно внутрішніми споживачами.

Тобто, система обліково-аналітичного забезпечення управління вбирає в собі низку розгалужених процесів, які поступово об'єднуються в єдиний потік чіткої та структурованої інформації, котра використовуються різними структурними елементами компанії, у тому числі управлінням корпоративної соціальної відповідальності.

Таким чином існування та функціонування обліково-аналітичної системи в рамках підприємства сприяє збільшенню кількості необхідних відомостей та даних, підвищення їх якості, пришвидшення отримання відповідними підрозділами максимально актуальної інформації, що, як наслідок, призводить до випередження конкурентів на відповідному ринку товарів чи послуг.

Особливо діяльність обліково-аналітичної системи впливає на функціональність та продуктивність корпоративної соціальної відповідальності підприємства. Оскільки політика КСВ спрямована

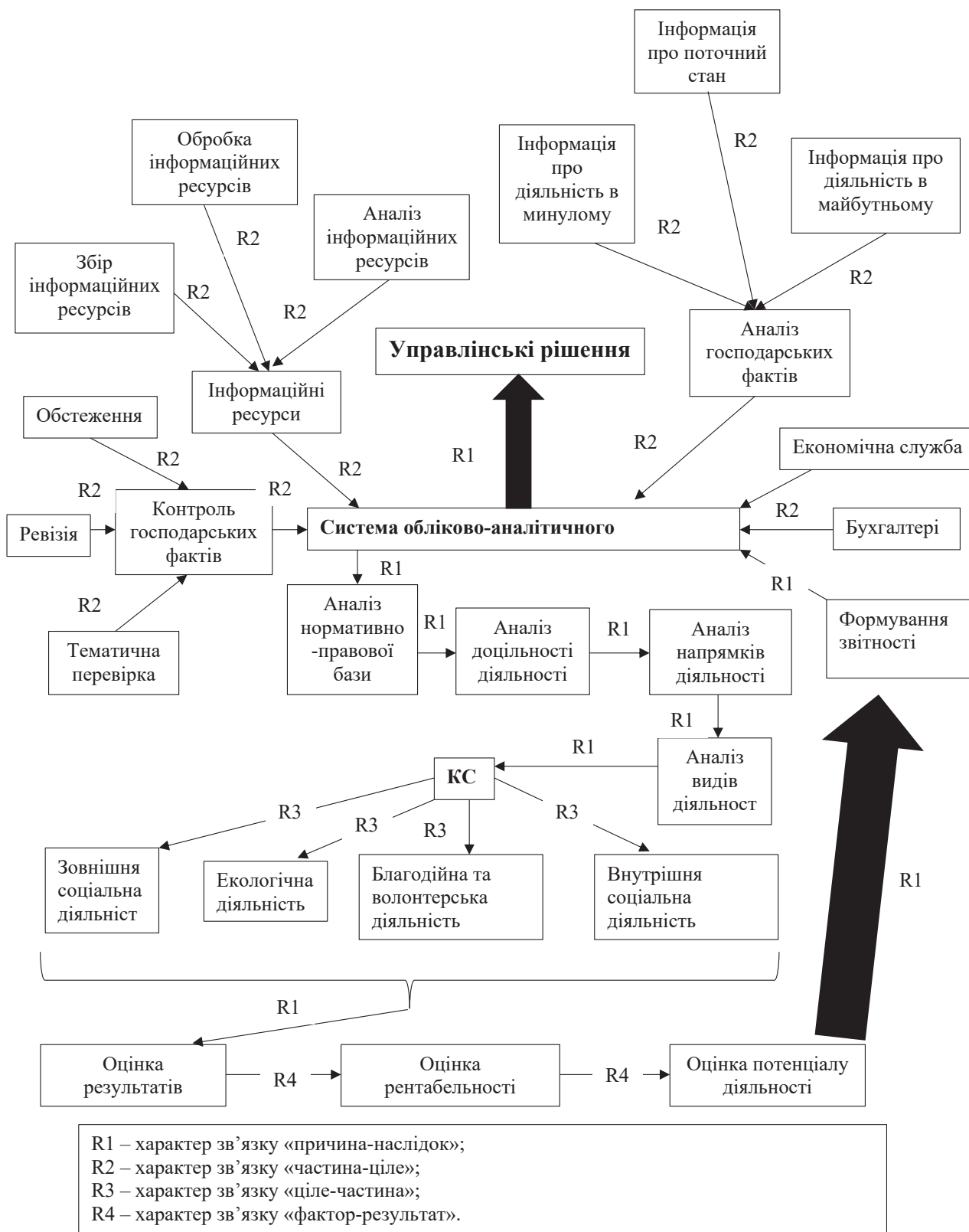

Рисунок 1 – Система обліково-аналітичного забезпечення

Джерело: сформована автором на основі [2; 4; 8; 9; 11]

на розробку коротко- та довгострокових стратегій розвитку компанії, шляхом задоволення вимог певних соціальних груп, інтересів держави та потреб стейкхолдерів, тому інформація про дані

категорії прямо пов'язана з видами діяльності підприємства у сфері КСВ у чотирьох основних проявах: зовнішньо-соціальна, внутрішньо-соціальна, екологічна, фінансова.

Країни з розвиненим бізнес-середовищем вже зіткнулися з питаннями важливості ділової репутації, популярності державної підтримки соціально відповідальних підприємств, однак в Україні ці аспекти підприємницької діяльності не знайшли належного відображення та втілення в теорії та практиці господарювання. Сьогодні світова економіка та економіка України, зокрема, проходить етап суттєвих трансформацій. Перед національними підприємствами, які виходять або намагаються вийти на зовнішній ринок, з'явилося багато нових питань, в тому числі і застосування принципів КСВ, її функціонування та розвиток.

Для сучасного українського бізнесу вже виникли значні події, які відчутно вплинули на впровадження та застосування компаніями політики та принципів КСВ, а саме початок військової агресії РФ щодо України, яка почалася з анексії Криму у березні 2013 року і триває по сьогодні, та всесвітньої пандемії COVID-19.

Через важкий для економіки час, фінансова структура компаній щодо витрат змінилася в сторону збільшення витрат на соціальні напрями діяльності компаній у сфері політики КСВ. Хоча на сьогодні вбачається значний зріст активності у даному напрямі, але вона все ще не стала частиною організаційного управління в компаніях. Так за даними дослідження CSR Ukraine в Україні станом на 2022 рік 52% компаній мають офіційно затверджену програму (стратегію) КСВ, а 83% впроваджують КСВ [10].

На сьогодні можна сказати, що політика КСВ знаходиться у стадії активного та динамічного розвитку та впровадження. У мирний час корпоративна соціальна відповідальність знаходила свої прояви через екологічні ініціативи (запровадження інноваційних систем очищення на підприємствах, зменшення відходів, вторинне використання ресурсів тощо), соціальні (підтримка молодих сімей, благодійна допомога вразливим верствам населення та працівникам) та економічні (покращення умов праці та заробітної плати).

За своєю суттю, застосування корпоративної соціальної відповідальності надає підприємствам певні переваги на ринку товарів та послуг над національними або закордонними конкурентами, зокрема, шляхом покращення свого репутаційного іміджу та створенню власного широковідомого бренду, який буде впізнаним серед широких кіл суспільства, споживачів та стейкхолдерів. Цього можна досягти за допомогою покращення системи управління: створення антикризових відділів для запобігання ризикам; кількісне покращення обсягів продажу товарів чи послуг; розширення частки компанії на відповідних ринках; створення лояльного та відданого штату працівників; оптимізація усіх видів процесів та змен-

шення витрат; побудова стійких та сталих зв'язків з інвесторами та стейкхолдерами.

Для подібних результатів необхідно постійне прийняття управлінських рішень, котрі мають базуватися на інформації, що була отримана в результаті роботи обліково-аналітичної системи забезпечення, а саме внаслідок аналізу ринку та конкурентоспроможності.

Завдання аналізу цільового або потенційного ринку полягає у виявленні різноманітних загроз та можливостей. Результати такого аналізу повинні мати відображення у конкретних статистичних даних, котрі будуть містити основну інформацію про конкретну сферу: розмір, темпи, тенденції. Це необхідно задля розуміння змін потреб споживачів на ринку товарів та послуг. У свою чергу подібне впливає на рівень прибутковості та впізнання бренду через задоволення запитів (екологічних, соціальних та благодійних) обраного кола споживачів та стейкхолдерів. Дану інформацію можна отримати безкоштовно з низки джерел. Наприклад через відкриті бази даних, періодичних звітах та публікаціях вузькоспеціалізованих організацій та соціальних опитувань. Це надає змогу центру прийняття управлінських рішень краще розуміти потенційну клієнтську базу (орієнтовні соціальні групи) [11, с. 67].

Щодо аналізу конкурентоспроможності, то для підприємства надаються відомості для чіткого уявлення компанії на цільовому ринку. Головним завданням є роз'яснення позиціонування конкурентів та опису їх сильних та слабких сторін. Даний процес проводиться через порівняння компанії з кожним із ключових факторів попиту на ринку (ціна, якість, додаткові послуги тощо). Таким чином, це надає змогу підприємству або першими задовольнити специфічні запити споживачів та стейкхолдерів або більш якісно, що призводить до поступового зайняття лідируючих позицій на конкретно обраному ринку товарів чи послуг та витискання більш слабких гравців на другорядні позиції [11, с. 69].

Аналіз господарського стану має такі основні цілі: оцінка минулої господарської діяльності; оцінка сучасного стану та підготовка інформації для подальшого прогнозування [11, с. 110].

Основний зміст зовнішнього аналізу складається з: аналізу абсолютних показників прибутку; аналізу відносних показників прибутку; аналізу фінансової стійкості і ліквідності балансу; аналізу ефективності використання притягнутого капіталу. Основні методи аналізу звітності:

- читання звітності (вивчення абсолютних показників, представлених у звітності);
- горизонтальний аналіз (визначення абсолютних та відносних змін різних статей звітності в порівнянні з попереднім роком, півріччям, кварталом);

– вертикальний аналіз (виявлення питомої ваги окремих статей звітності в загальному підсумковому показнику, який приймається за 100%);

– трендовий аналіз (визначення основної тенденції розвитку в часі (тренда) показників звітності);

– розрахунок фінансових коефіцієнтів (відображення фінансових пропорцій між різними статтями звітності) [11, с. 100–113].

Під час прийняття рішень управлінський персонал потребує певної облікової інформації. Для того, щоб інформація була корисною, вона має бути достовірною і значимою. Достовірність показує, що відомості про господарські процеси на підприємстві повністю відображаються, вони легко перевіряються і призначені для конкретної особи-запитувача.

Для того, щоб інформацію однозначно сприймали, вона має задовольняти такі вимоги:

– порівнюваність і постійність – використання єдиних методів для реєстрації та обліку даних;

– суттєвість – оптимізація витрат часу на реєстрацію та облік даних;

– консерватизм – оцінювання спроможностей підприємства з найменш позитивної сторони для визначення активів, майна та величини прибутку;

– повноту – максималізація даних, які використовує користувач-запитувач [11, с. 172–173].

Сутність обліку полягає в послідовному процесу переробки отриманих даних в інформацію, тому, під час проведення даної операції, використовуються різні методи відповідно до етапу формування:

1 етап – хронологічне і постійне в часі систематичне спостереження за об'єктами обліку – через документування та інвентаризацію;

2 етап – вимірювання величини господарських засобів та джерел їх формування, господарських процесів та їх результатів – через оцінку і калькулювання в єдиний грошовий вимірник;

3 етап – реєстрація та класифікація даних про зміни об'єктів обліку з метою їх систематизації за видами через подвійне їх відображення на рахунках бухгалтерського обліку;

4 етап – узагальнення інформації з метою складання бухгалтерського балансу і звітності [11, с. 176–177].

З вищеприведеного вбачається, що політика корпоративної соціальної відповідальності, управління нею та обліково-аналітична система забезпечення тісно пов'язана із суспільством, яке постійно є динамічним. Тому реалізація будь-якої концепції сталого розвитку потребує розвитку усієї системи компанії. На сьогодні на всіх рівнях активно використовуються досягнення науки, а саме діджиталізація [12, с. 18]. Цифрова трансформація економіки пронизує усі сфери, відбувається

«свого роду сепарація економіки» [13, с. 133]. Це обумовлює особливості протікання економічних процесів, функціонування суб'єктів економічних відносин тощо, зокрема домінування цифрових технологій у всіх економічних процесах; товари та послуги у натуральному вигляді все більшою мірою поступаються електронним аналогам; реалізація економічних благ відбувається з використанням електронних засобів; з'являються цифрові (віртуальні) активи [14, с. 107]. Крім того, запровадження концепції сталого розвитку економіки обумовлює формування нових запитів користувачів інформації, відбувається інтеграція фінансової та не фінансової складової. Сучасна світова економіка характеризується переходом на модель сталого розвитку, яка передбачає врахування економічної, соціальної та екологічної складових. Це обумовлює необхідність отримання інформації щодо впливу діяльності суб'єктів господарювання на економіку, екологію та соціальну сферу [15, с. 62].

Перехід до цифрових технологій призводить до удосконалення процесів збору та обробки обліково-аналітичної інформації. Автоматичне отримання даних за окремими об'єктами обліку, для вимірювання обсягів витратання (надходження) яких можуть бути використані діджитал-технології, усуває необхідність перевірки первинного документообігу або проведення інвентаризації для встановлення їх фактичної наявності, оскільки надання достовірних даних про такі об'єкти (у окремих випадках у режимі реального часу) забезпечує облікова система, яка побудована із використання діджитал-технологій. Таким чином, для проведення аналізу правомірності здійснених господарських операцій з'являються нові засоби контролю, що у цілому сприяє оптимізації процесів. [16, с. 17].

Новітні віяння призводять до ускладнення внутрішніх та зовнішніх зв'язків у системі підприємства, що обумовлює перехід до більш гнучких активно-адаптивних обліково-аналітичних систем [17, с. 85]. Активність таких систем обліково-аналітичного забезпечення управління корпоративної соціальної відповідальності полягає у збільшенні впливу на об'єкт управління та на зовнішнє середовище, а адаптивність – у швидких та оперативних змінах елементів системи відповідно до змін зовнішнього середовища (потреб системи управління), які повинні мати випереджувальний характер. В умовах поступового та повного переходу до оцифрування, діджиталізації при формуванні обліково-аналітичного забезпечення надає доступ не тільки до даних господарських операцій компанії у реальному часі, а і до окремих засобів контролю господарських операцій [18, с. 71–72].

Висновки. Діджиталізація відіграє значну роль у зборі та обробці різноманітних даних, зокрема щодо зовнішнього та внутрішнього середовищ. Це відбувається внаслідок зміни джерел даних та їх збільшення за рахунок використання різноманітних онлайн ресурсів та систем. Внаслідок використання механічних алгоритмів, суттєво скорочується час процесів збору, обробки та аналізу інформації; підвищується її якість, точність; з'являється можливість автоматично перевіряти значні масиви інформації, що дозволяє зосеред-

ити увагу на більш складних та специфічних сферах.

Підсумовуючи, можна сказати, що наразі відбувається трансформація процесів обліку та аналізу інформаційних ресурсів. Внаслідок необхідності швидкої реакції на зміни в динамічному соціумі, досягнення цілей політики КСВ потребує розвитку складної оцифрованої системи обліково-аналітичного забезпечення для формування якісного управління корпоративною соціальною відповідальністю.

Список використаних джерел:

1. Макаренко І.О. Конвергентна стейкхолдерська модель обліку, звітності та аудиту в умовах сталого розвитку: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.09. Житомир, 2018. 41 с.
2. Безродна Т.М. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством: визначення сутності поняття. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2008. № 10 (128). Частина 2. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/VSUNU/2008_10_2/bezrodna.pdf (дата звернення: 25.08.2024).
3. Юзва Р.П. Обліково-аналітичне забезпечення управління діяльністю підприємств спиртової промисловості: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.09. Тернопіль, 2011. 20с.
4. Камінська Т.Г. Обліково-аналітичний процес: його зміст стадії. *Науковий вісник. НАУ*. 2002. № 50. С. 313–318.
5. Гудзинський О.Д., Кірейцев Г.Г., Пахомова Т.М. Теоретичні аспекти формування обліково-аналітичного механізму менеджменту. *Облік і фінанси АПК*. 2008. № 3. С. 89–93.
6. Тітаренко Г.Б., Корінько М.Д. Методичні підходи для побудови обліково-аналітичної системи з використанням експертних оцінок. *Облік і фінанси АПК*. 2010. № 4. С. 66–69.
7. Гуцайлюк З. Деякі питання реформування системи бухгалтерського обліку: концепція та реалізація. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2007. № 10. С. 11–17
8. Гоголь Т.А. Обліково-аналітичне забезпечення управління підприємств малого бізнесу України: автореф. дис. ... докт. екон. наук: 08.00.09 ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». Київ, 2015. 35 с.
9. Нагірська К.Є. Обліково-аналітичне забезпечення вибору стратегії підприємства: систематизація наукових поглядів. *Облік і фінанси*. 2015. № 12. С. 206–215.
10. Головна сторінка офіційного веб-сайту Українського центру розвитку КСВ. URL: <https://csr-ukraine.org> (дата звернення 29.08.2024).
11. Фатенок-Ткачук А.О. Обліково-аналітичне забезпечення стратегічного управління розвитком підприємства: навчальний посібник. Луцьк, 2023. 220 с.
12. Войнаренко М.П., Скоробогата Л.В. Мережеві інструменти капіталізації інформаційно інтелектуального потенціалу та інновацій. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2015. № 3. Т. 3. С. 18–24.
13. Кононенко Л.В., Назарова Г.Б., Куц В.І. Трансформація форм бухгалтерського обліку в умовах розвитку digital-технологій. *Економічний простір*. 2021. № 168. С. 132–137.
14. Коляденко С.В. Цифрова економіка: передумови та етапи становлення в Україні і у світі. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2016. № 6. С. 105–112.
15. Кононенко Л.В., Юрченко О.В. Нефінансова (соціальна) звітність підприємств та цілі сталого розвитку. *In Advances in Technology and Science: mater*. XII міжнар. наук.-практ. конф.(м. Берлін, 16–19.04. 2021 р.). Берлін. Р. 62–64). URL: <http://surl.li/jfxumv> (дата звернення: 28.08.2024).
16. Кононенко Л.В., Юрченко О.В., Гай О.М. Теорія бухгалтерського обліку в умовах становлення глобальної економіки та інформатизації суспільства. *Економічний простір*. 2021. № 170. С. 83–87.
17. Легенчук С.Ф., Городиський М.П., Майстренко Н.М. Захист бухгалтерських даних в умовах використання Інтернету речей: проблеми і перспективи діджиталізації обліку. *Облік і фінанси*. 2021. № 1. С. 12–19.
18. Кононенко, Л.В., & Ніколаєва, С.П. Трансформація системи обліково-аналітичного забезпечення як складової управління підприємством в умовах сталого розвитку та діджиталізації суспільства. *Економічний простір*. 2022. № 177. С. 69–75.

References:

1. Makarenko, I. O. (2018) Konverhentna steikkholderska model obliku, zvitnosti ta audytu v umovakh staloho rozvytku [Convergent stakeholder model of accounting, reporting and auditing in the context of sustainable development]: (PhD Thesis). Zhytomyr: ZhDTY. (in Ukrainian)
2. Bezrodna T. M. (2008) Oblikovo-analychne zabezpechennia upravlinnia pidpriemstvom: vyznachennia sutnosti poniattia [Accounting and analytical support of enterprise management: definition of the concept]. *Visnyk Shhidnoukrainskoho natsionalnoho universytetu imeni Volodymyra Dalia - Bulletin of the Volodymyr Dahl East Ukrainian National University*. No. 10 (128). Available at: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/VSUNU/2008_10_2/bezrodna.pdf (accessed August 25, 2024). (in Ukrainian)

3. Yuzva R. P. (2011) *Oblikovo-analitychne zabezpechennia upravlinnia diialnistiu pidpriemstv spyrtovoi promyslovosti* [Accounting and analytical support for managing the activities of alcohol industry enterprises]: (PhD Thesis). Ternopil.
4. Kaminska T. H. (2002) *Oblikovo-analitychnyi protses: yoho zmist stadii* [Accounting and analytical process: its content stages]. *Naukovyi visnyk*, no. 50, pp. 313–318. (in Ukrainian)
5. Hudzynskyi O. D., Kireitsev H. H., Pakhomova T. M. (2008) *Teoretychni aspekty formuvannia oblikovo-analitychnoho mekhanizmu menedzhmentu* [Theoretical aspects of the formation of accounting and analytical mechanism of management]. *Oblik i finansy APK – Accounting and finance of the agro-industrial complex*, no. 3, pp. 89–93. (in Ukrainian)
6. Titarenko H. B., Korinko M. D. (2010) *Metodychni pidkhody dlia pobudovy oblikovo-analitychnoi systemy z vykorystanniam ekspertnykh otsinok* [Methodological approaches to building an accounting and analytical system using expert opinions]. *Oblik i finansy APK – Accounting and finance of the agro-industrial complex*, no. 4, pp. 66–69. (in Ukrainian)
7. Hutsailiuk Z. (2007) *Deiaki pytannia reformuvannia systemy bukhholderskoho obliku: kontseptsiia ta realizatsiia* [Some issues of reforming the accounting system: concept and implementation]. *Bukhhalterskyi oblik i audyt – Accounting and audit*, no. 10, pp. 11–17. (in Ukrainian)
8. Hohol T. A. (2015) *Oblikovo-analitychne zabezpechennia upravlinnia pidpriemstv maloho biznesu Ukrainy* [Accounting and analytical support for the management of small business enterprises in Ukraine]: avtoref. dys. ... dokt. ekon. nauk: 08.00.09 DVNZ «Kyivskiy natsionalnyi ekonomichnyi universytet imeni Vadyma Hetmana». Kyiv. (in Ukrainian)
9. Nahirska K. Ye. (2015) *Oblikovo-analitychne zabezpechennia vyboru stratehii pidpriemstva: systematyzatsiia naukovykh pohliadiv* [Accounting and Analytical Support of Enterprise Strategy Selection: Systematization of Scientific Views]. *Oblik i finansy – Accounting and audit*, no. 12, pp. 206–215. (in Ukrainian)
10. *Holovna storinka ofitsiinoho veb-saitu Ukrainського tsentru rozvytku KSV*. Available at: <https://csr-ukraine.org> (accessed August 29, 2024). (in Ukrainian)
11. *atenok-Tkachuk, A. O. (2023) Oblikovo-analitychne zabezpechennia stratehichnogo upravlinnia rozvytkom pidpriemstva: navchalnyi posibnyk* [Accounting and analytical support for strategic management of enterprise development: educational textbook]. Lutsk: Vydavnytstvo Vezha-druk. (in Ukrainian)
12. *Voinarenko M. P., Skorobohata L. V. (2015) Merezhevi instrumenty kapitalizatsii informatsiino intelektualnogo potentsialu ta innovatsii* [Network tools for capitalizing information and intellectual potential and innovation]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnogo universytetu – Bulletin of Khmelnytsky National University*, no. 3, vol. 3, pp. 18–24. (in Ukrainian)
13. *Kononenko L. V., Nazarova H. B., Kuts V. I. (2021) Transformatsiia form bukhholderskoho obliku v umovakh rozvytku digital-tekhnologii* [Transformation of accounting forms in the context of digital technologies]. *Ekonomichnyi prostir – Economic space*, no. 168, pp. 132–137. (in Ukrainian)
14. *Koliadenko S. V. (2016) Tsyfrova ekonomika: peredumovy ta etapy stanovlennia v Ukraini i u sviti* [Digital Economy: Prerequisites and Stages of Development in Ukraine and Worldwide]. *Ekonomika. Finansy. Menedzhment: aktualni pytannia nauky i praktyky – Economics. Finance. Management: topical issues of science and practice*, no. 6, pp. 105–112. (in Ukrainian)
15. *Kononenko L. V., Yurchenko O. V. (April 16nd–19rd, 2021) Nefinansova (sotsialna) zvitnist pidpriemstv ta tsili staloho rozvytku* [Non-financial (social) reporting of enterprises and sustainable development goals]. *In Advances in Technology and Science – 2021: mater. XII mizhnar. nauk.-prakt. konf. Berlin*. P. 62–64. Available at: <http://surl.li/jfxymv> (accessed August 28, 2024). (in Ukrainian)
16. *Kononenko L. V., Yurchenko O. V., Hai O. M. (2021) Teoriia bukhholderskoho obliku v umovakh stanovlennia hlobalnoi ekonomiky ta informatyzatsii suspilstva* [Accounting theory in the context of the global economy and informatization of society]. *Ekonomichnyi prostir – Economic space*, no. 170, pp. 83–87. (in Ukrainian)
17. *Lehenchuk S. F., Horodyskyi M. P., Maistrenko N. M. (2021) Zakhyst bukhholderskykh danykh v umovakh vykorystannia Internetu rechei: problemy i perspektyvy didzhyalizatsii obliku* [Protection of accounting data in the context of the Internet of Things: problems and prospects of accounting digitalization]. *Oblik i finansy – Accounting and finance*, no. 1, pp. 12–19. (in Ukrainian)
18. *Kononenko, L. V., & Nikolaieva, S. P. (2022) Transformatsiia systemy oblikovo-analitychnoho zabezpechennia yak skladovoi upravlinnia pidpriemstvom v umovakh staloho rozvytku ta didzhyalizatsii suspilstva* [Transformation of the accounting and analytical support system as a component of enterprise management in the context of sustainable development and digitalization of society]. *Ekonomichnyi prostir – Economic space*, no. 177, pp. 69–75. (in Ukrainian)

Стаття надійшла до редакції 30.08.2024